

De Ordinat: et de pape potestate

P

.i. in sacris constitut^o signant^r sac^o dos viz. i. ad thi. 3.

Talis aplica q^o presit regula iussit

Chora q^o Aug^o. et Ambro. dicunt has regulas extendi non solum ad ep^m s^c etiā ad alios in sacris ordinandos.

De ordie q^o ad p^o mā tonsurā.

Disponit p^oma tōsura sed ordo nec extat
.i. solū ad cultū diuinū *.i. p^oma tōsura*
s^c ep^oma tōsura *.i. p^ome tōsure*

Nec sacramentū scit nec in esse caracter
s^c sed *.i. tā nō sacro q^o sacro*

Ordine sub cuncto cognoscit esse caracter

¶ Ordines recipientes non debita etate aut fuerit ue aut non debito tpe et sic de alijs quam penā tales ipso iure incurrant. vide supra de Irregularitate. **¶** Ordines oēs etiam sacros possunt recipere legitimi facti religiosi et p^ofessi salte^r ordinis ap^o probati sine dispensatōe pape vel alterius vide supra de Irregularitate et i. de pape p^ote

De p^ote pape et in q^o ipse sol^o d^o spēsare p^ot

Actū coniugii v^obis p^ontib^o ip^osis
.i. p^o carnalē copulā *.i. p^o v^oba de p^onti v^ol^o als rite*
.i. fm aliquos doctōes iuris

Nō cōsumatū poterit dissolvere papa
.i. ardua et neciā *.i. forib^o rōib^o*

Quā subest cā pbat hoc iurista potenter
.i. ip^o theologi *viz papā tale m^otionū*

Div^o doctores aiūt nō solvere posse
s^c fm theologos viz m^otionū p^ontū non cōsummatū
.i. approbata *.i. p^ofessio*

Sed soluit solus sub religione p^ofessus
s^c tu confessor *.i. m^otionū non cōsummata dissoluenda*
p^o papam *.i. p^o dicta m^otionū*

Ergo nec suade per papā talia solui
.i. q^ortus *s^c p^o dictū m^otionū*

Soluerat eugeni^o. hoc martinus q^oz quintus

Chorandum q^o ideo Ecclia vel papa ingerit se vel potest annullare matrimonium rite contractum vel circa illud dispensare in certis gradibus et ex certis causis. quia matrimonium fm b. tho. non tm est sac^om s^c etiā contractus. Propterea magis subiacet statutis ecclie q^o alia sac^o.

De Pape potestate.

Cōmutat papa solus iacobi q̄z rome
i. iherosolomitane
s. v. l. ali. a. i. a. u. r. o. r. i. t. a. t. e
s. v. o. r. a. p. e. g. r. i. n. a. t. i. o. n. ū. v. l. a. l. i. a. v. e.
i. e. i. u. n. i. j. o. r. a. t. i. o. n. u. m. c. a. s. t. i. g. a. t. i. o. n. i. s.
z. s. i. m. i. l. i. u. m.

P C X I I I

Acterze sancte votū s̄z cetera p̄sul

i. solus. i. castitatis seu continentie etiā simpliciter
f̄m doctores z in voto religionis simpliciter
c̄i z in voto solennizato p̄ sac̄ ordinem

Dispēlat papa p̄ casti singula vota

i. vota castitatis. Et hoc iuxta opinionem multorum doctorum
notabilium quos Anthon. in sc̄da parte tertię part̄ no
miat titulo. xxij. vbi recitat quinquaginta casus in quibus so
lus papa dispēlat.

Aut sint firmata sub religione pbata

C Nota q̄ beatus tho. in quarto tenet q̄ cōmunior ē op̄i
no q̄ papa potest super isto voto solēni castitatis per p̄fessio
nem approbare religionis dispensare z ad hanc videtur ibi de
clinare licet in sc̄da sc̄de p̄trarium defm̄er z Albertus con
cordat q̄ papa non posset. s̄z plures concordant cum b. tho.
in quarto v̄z q̄ papa posset facere de monacho nō monachū
Nec obstat extra de statu mo. c. cum ad monasterium. Nam q̄
maneat religiosus z dispensetur in votis essentialibus religi
onis implicat contradic̄tōem z sic papa non potest. Rarissime
tamen dispensat. quando aut̄ dispensat facit ex max̄ima causa
puta ad pacem vniuers regni.

i. p̄ sanguinitatis affinitatē z spiritū
i. iure positio alis cognationis. zc. i. papa

In cunctis vetitis gradibus dispēlat z ipse

i. p̄hibitis. i. diuina

Sz gradibus vetitis nature legeq̄ diuina

i. papa i. q̄d. i. supra de Impedimentis co
gnationum

Dispēlare nequit quos Inūerat tibi plures

In cunctis vetitis. zc. Sc̄dm̄ Anthon. in tertiā parte ti. i. c.
xx. §. 8. Ille qui post contractum matrimoniū cognouit con
sanguineam vxoris sue vel econuerso si talis post debeat exi
gere debitum requiritur dispensatio pape. licet De. de pal. dicat
ep̄m posse dispensare. Item f̄m b. Tho. Danor. z hosti.
ac alios. Ille qui post contractum matrimoniū z p̄summatū co
gnouit aliquam in sp̄iali cognatione attinentem nō potest exi
gere debitum sine dispensatione Sed vt poss̄z exigere f̄m pe.

De Pape potestate.

P

de pal. eps dispensare p̄t. Nihilomin⁹ exacc⁹ reddere tenet.
f. manifeste qz vbi in dubiū f̄rit eps dū
dispensare p̄t. f. sol⁹ papa

In iuramento licito dispensat ⁊ ille
s. sol⁹ papa dispensat. i. eccleie .i. cleric

Ut p̄ sint vni templo sane duo cleri
.i. bñficia f. aiaz

Aut plures habeas p̄bendas cū puta cura
f. cleric⁹ .i. bñficia

Quinqz tñ poterit hic caus⁹ plura tenere
f. p̄benda v̄l beneficium aut eccleia f. ambe p̄bende vel
beneficia v̄l eccleie

Ut cū neutra q̄at hunc pascere cū tenues sint
f. eccleia f. eccleia l' p̄bēda s. existat i auz
quo loco p̄pter quod plura beneficia seu due eccleie vni conce
duntur.

Una ve si pendet vt ab altra. raro ve clericus
f. eccleie alicui s. eccleie

Seu fuerit dignitas huic p̄benda ve iuncta
.i. in commēda. f. aliquis .i. intitulatā
s. eccleiam

Aut cōmendatā tenet hanc. aliam titulatam
s. solus papa dispensat. f. ecclesiasticas
f. ecclesiasticos v̄l p̄sonatus

Ut plures dignitates ve status habeat q̄s
f. plures status ⁊ f. aiaz .i. q̄ habeat .i. in eadē eccleia
dignitates

Hos ⁊ cum cura teneat templo sub eodem
f. de pluralitate bñficioz

His cunctis fatis papam de iure requiris
f. filij ex vtriqz solutis nati .i. q̄cunqz aliq

Ut naturales. illegitimi s̄ omnes
s. p̄sertim .i. bñficiū

Ordine fungant̄ sacro. v̄l vt hi bñfici
f. aiaz f. minores ordies. f. aiaz vel et/ dī
gnitas l' p̄sonat⁹

Cū cura capiant. sit ⁊ his minor⁹ ordo q̄ cura
f. dicta d' Illegitimus s. fieri p̄nt .i. abilitat

Hec nisi dat papa quos solus nobilitabit
f. religionis .i. approbati f. q̄cunqz illegitimus

Ordinis ingressu sanxiti legitimaribus

Nota q̄ Cōmen
da i iure d̄r custodia
eccleie alicui s̄missa c.
nemo deiceps d̄ de.
li. vi. Cetera vide s.
de Bñficijs

De pluralitate
bñficioz hñda cū cō
suetudine v̄l s̄ p̄sciaz v̄l
des. p̄saice añ Bñ/
gamiā ⁊ pla alia de
Bñficijs. §. i. 4.

Nota si Illegiti/
m⁹ p̄ dispensatiōem
habitā sup̄ p̄dicat⁹ i/
petrauit q̄ possz h̄re
duo l' pla bñficia cū
cura. tacuit at̄ istuz
defeceruz nō v̄z p̄ bec
scda gr̄a.

De pape potestate.

*i. oibz minoribz ordibz
i. sine dispensatione pape*

Ordine qz possis sacro fungi sine papa

f. in religione l. aliqua. f. solus

Sz qz sit dignitas quis papa tibi dat

f. solū ad papā p̄ncipes f. in hoc libello signant de Ir/ regularitatibz sup

Quā plures alios casus hinc inde reqras

f. ad dispensandū i. irregularitas viz vtz s̄ Ir/ regularitas

Papam deposcit infamia plurima iure

i. bñficiū i. iniuste f. aliqz

Ut quia p̄bendam nō iuste ptulit extat

f. sup dispensatōe illius

Quisqz suspensus in cōsilio peto papam

i. nature

Contra diuina vlnaturalia iura

s̄ etz ap̄loz doctrinam

Si uenou legis doctrinam. tam quo ad illa

s̄ eē f. sacramentorum ecclesie necessitatis h̄ est dicere viz quo ad illa q̄ sunt de necessitate sacramētoz

Que fidei cōstat sacramenti qz necesse

s̄ sed in alijs bene possz vt patet d̄ Bi gamo ordinando q̄uis est contra do/ crinam apostoli. Heebt̄is tho. 2 pe. de pal. 2 Jo. an.

Papa necipe p̄t nec dispensare valebit

f. solū sup ill s̄ h̄ statū vniuersal̄ ecclesie non dispen/ sare debet nisi ex causa rationabili

Dispensat papa q̄ ius tradit positiuū

s̄ papa f. vt possit ordinari viz vtz extra de B̄sga. cum nup 2 c. fi.

Ergo cū bigamo dispensat. iure valetqz

¶ Nota qz papa nō p̄t decidē q̄ aliqd̄ statutū i cā fidei sine p̄silio vt i c. Anastasi^o xix. dif. qz papa p̄t errare in fide xl. dif. si papa h̄ n̄ tota eccia c. a rctā 2 ibi bōa glo. 24. q. i. Dicēt enī ali qz qz eccia l̄ papa annullat siue dispensat circa sacm̄ m̄rio^m viz i q̄d̄ibz p̄sanguitatz 2 affinitatz q̄uis scz m̄rio^m p̄ mutuu; p̄sentium 2 carnalē copulā sit h̄cū q̄ videt qz papa l̄ eccia dispē sare possit etz i alijs sac̄tis eccie R̄ndet h̄z b. tho. i 4. d. 40. q. n̄ ē s̄ile d̄ m̄rio^o 2 alijs sac̄tis ¶ m̄rio^m magz subiacet statutz eccie qz alia sac̄ta qz n̄ t̄m̄ ē sac̄tz h̄ etz h̄c̄ ¶ Adēo p̄pa n̄ possz facere qz illa mulier non esset absoluta quā cū sacerdos carnal

Aliq̄ h̄ dicunt qz pa/ pa i h̄is dispēsaē nec/ qz vbi rō legz n̄ ces/ sat vlnō defit. h̄vbi/ cessat p̄t.

D

liter cognouit postea cam ab illo peccato r̄te absoluit licet non congruebat. r̄c̄ijs.

Cōm omnes canonistas papa dispensare non p̄t in p̄ceptis moralibus legis nature z diuine ac euangelice quib⁹ inest ratio legis que est id quod dicunt illa duo p̄ncipia viz si nale bonum est appetendum. z Malum sc̄z moris est fugiendum. Vel deus est diligendus z p̄mius Illa autem ratio legis inest omnibus p̄ceptis moralibus legis nature z diuine. etiam omnibus p̄ceptis secunde tabule. Similiter omnibus moralibus veteris z noui testamenti Igitur omnia predicta s̄t indispensabilia. Sed si ratio legis predicta in aliquo casu particulari deficeret p̄pter causas speciales impediētes obseruandem p̄ceptorum legis ex applicatione ip̄orum ad diuersas materias tunc papa posset dispensare. Alter fm̄ Rich. i. 4. di. 38. non videtur deus fuisse bonus paterfamilias. nisi dimisisset pastorem super gregem suum qui posset consulere omnibus occurrentibus z necessario impediēdis Nec papa est generalis commissarius dei. assumptus in plenitudine potestatis Cuius p̄tatiū determinatur 2. q. 6. qui se sc̄t 2. 4. q. 1. quodcumq;. Et quod dicitur de p̄ceptis secunde tabule. Idem dicendū de omnibus p̄ceptis veteris z noui testamenti. Quando ergo iura manifeste dicunt contra legem diuinam z euangelicam z apostolum non posse papam dispensare. verum est vbi ratio legis non cessat. Et in ista opinione occurrit omnes canoniste si bene intelligantur quando dicunt q̄ papa potest declarare. interpretari. z limitare ac distinguere ius diuinum quod nihil aliud est dicere nisi videre vbi ratio legis cessat vel non. Item istud habemus ex ip̄ius dei exemplo q̄ multoties dispensauit in sua lege Et hoc ideo quia ratio legis de fecit. vnde in simili cāu possumus z nos cognoscere Si quando talis dispensationis vel similis non habemus exemplum in sacra scriptura tunc ad solum papam pertinet ip̄ius declaratio cui dictum est. Quodcumq; ligaueris super terram in d. c. quodcumq;. Etiam aliquando ex ip̄a ratione nostra collegimus vt facimus in gladio deposito quez dicimus nō fore redidendum deponenti effecto furioso vt in c. ne quis. 22. q. 2. r̄ similibus. Ex his dictis plures canoniste affirmant q̄ ex arduis causis occurrentibus papa dispensare posset in p̄mo gradu consanguinitatis viz vt frater posset contrahere matrimonium cum sorore sua. vel seperare illos qui contraxerunt matrimonium per verba de presenti sine carnale copula secuta. z sic de similibus saltem ex causis arduis. Sed theologo non p̄sentit. vtz supra.

Papa solus dispensat cum minoribus in sacris ordinibus. s̄ Ep̄s in minoribus ordinibus dispensat.

Qui minor ē annis quos ius dat p̄ capiendo

f. vtz in lra D de ordinib⁹

De pape ptate i de peccatis

P CXV

.i. de iure nisi alteri concessum fuerit
p papam

Ordine dico sacro dispēsat papa nec alter
.i. 4° suscipiedis .i. minoribus .i. añ debita erate .i. cū minoribus

Ordinibus paruis presul dispēsat in annis
.i. ecclesie provincialis

Ut quis sit presul nō dū triginta peractis
.i. ante .xxv. annum .i. siue .i. alicui .i. solū ad dispēsandum .i. dignitas

Aut psonatus curatus sit pete papam

Cum sis suspēsus qz nō anathēa tulisti
s^o illō a q̄ suspēsus es

Prescripto iure tñ exequeris pete papam
.i. sup dispensatōe vicz vel ei⁹ autoritatez habentem

Prescripto iure tñ exequeris pete papam
.i. vt patet dis. 96. dno. 2 ca. cum ad verum fm Jo. andree

Nullus papa foro ciuili puenat vnq̄
.i. periculū p synopā

Leges mutare q̄bus haud aie periculum sit
.i. tpale .i. dare habz .i. vbi iurisdictionez papa non bz

His saltem teris vbi nec ius tēporis affert

Tora q̄ obligatio quesita laico qui pape non subest quo ad tpalem iurisdictionem si solum contrahitur ex fidei p̄statio nec tunc ab ea p papam ex cā potest absolui z secum dispensari Pa. in. c. 2. de voto. Etiam patet in. c. quanto de Iureiurando. Secus est aut si aliunde esset quesita quia cum talis obligatio sit de iure gentium non poterit per papam tolli. Ele. p̄toralis de re iudi. z notat Inno. in. c. que in ecclesiarum. zc.

Quinq̄ modis mortale pctm̄ di noscitur.
Prim^o modus.

Oicfore q̄nq̄ modos q̄b⁹ ē mortale notādū
.i. pctm̄ .i. cogscēdum .i. p̄mus modus est

Quādo creatura velut vltimus ē tibi finis
.i. deū

Et non hinc cures pcepta dei nec eundem

Hic modus ē p̄mus.

Peccatum est duplex.

DCXVI

peccatum mortale. Et dicitur peccatum veniale quod delectatur aut voluptas
peccat in creatura contra deum. Si autem delectatur seu voluptas in cre-
atura super deum aut eam deo tunc est mortale. Consequenter sciendum
quod peccatum originale est privatio iusticie originalis. Originalis autem
iusticia est quodammodo humane nature rectitudo per quam corpus erat a se sub-
ditus et vires inferiores rationi quodammodo a se subdita esset suo creatori.
Sed hec rectitudo non erat ex principio humane nature cum corpore hu-
mano sic naturaliter corruptibile fuit a deo data in primo homine
quod dicitur in Ecclesiastica. 7. h. scio quod a principio fecit deus homines
rectos. Idcirco dicitur iusticia originalis quod data est humane nature in
sua prima origine. Sed privatio illius iusticie ut dicitur est de peccato
originali. In sciendum quod peccatum ad posteris imputatur ad pe-
ccatum nam et ad culpam. Ad penam quod dicitur quod filii peccati sepe et iuste puniuntur
per peccatum patris. Sed quod ad culpam ad posteris imputatur per
etiam non sit simpliciter voluntaria voluntate posterorum. Imputatur tamen post-
teris voluntaria a voluntate ad eam. Adam non considerat solus
ut singularis persona fuit etiam ut totius humane nature principium a quo
alii descendunt tanquam a mouente per vim generatiuam et efficiuntur eius
membra. Et sic hominem manufactum dicitur voluntarium a voluntate que
est in mente sic suo modo caritativa originalis iusticie que est peccatum origina-
le in posteris dicitur voluntaria a voluntate ad eam. Et quod in nobis am-
bit iusticia originalis cuius privatio dicitur peccatum originale non solum per se
sed et per tota posteritate. Ideo omnes posteris per vim generatiuam ab eo
descendentes in eo fuerunt obligati. Insuper queritur quare peccatum
originale habet cum peccato solum in anima. Respondetur quod anima non sit ex tra-
ducente. pagatore tamen originalis culpa ab anima adtransit ad animas
posterorum mediante carne per concupiscentiam generatam. Ita quod sicut ab
anima peccata infecta fuit caro ad eam et perna effecta ad libidinem ita
seminata secundum trahens infectioem viciat animam. Et quod per peccatum
originale est in carne et in anima fuit in carne naturaliter et originaliter.
In anima hoc formaliter et tanquam in subiecto. Sola enim anima susceptibilis
est spiritus et viciis et tamen sic dicitur est ex principio ad corpus corruptus
dicitur aliquid viciis sicut quod cadit aliquid in lutum sedatur et maculatur.
Talis autem infectio anime non tamen est pena sed ex culpa ut dicitur est quod imputatur
posteris voluntaria a voluntate ad eam. Sed ista culpa que macula est de-
lectatur in baptismo. Pena autem que fomes appellatur seu peccatum prout
tas et concupiscentia et languor nature manent per baptismum sic enim cu-
rat in baptismo culpa quantum ad reatum dicitur et tamen est ne nihilominus
remanet ipsa pena quantum ad actum et motum concupiscentie cum que nos oportet
quodammodo viuimus per pugnam. Originalis quidem peccatum sic curatur per bap-
tismum in parte que nihilominus ab eo que curatur est transmittit in parte peccatum
originale. Sicut in deo circuncisus generat filium cum propter peccatum
et granum nudum seu purgatum post seminatam per creaturam gra-
num cum palea. Et ratio huiusmodi est quia homo generat filium non
solum quod curatur est in mente sed fuit quod carnalis est. Tur quod non ge-
nerat filium sed esse gratie sed fuit esse nature corrupte.

De Peccatis.

Quattuor modis oritur mortale ex veniali.

Quattuor ecce modis mortale resultat ab actu ^{s. h. n. s. m. sub am}
^{s. ex nte s. pmo. viz veniale p. ctm}

Ex se de genere veniali. quoniam fit ipsum
.i. contra conscientiam quia quicquid fit contra conscientiam edificat ad gehennam etiam contra conscientiam erroneam. quia secundum Augustinum nullum peccatum est a deo veniale quod non fiat mortale dum placet.

Aut pro mente. vel dum placet. aut veniale
.i. ex illo veniali sepe commisso

Libere committens. disponit unde gehenne ^{s. 4. 1. 0}
viz quando insurgit si non prohibetur viz ipsum veniale

Fit quod mortale pergressu de veniali

Differentia est inter peccatum mortale et veniale. Quia peccatum veniale est libido siue voluptas in creatura citra deum. Peccatum vero mortale est libido siue voluptas in creatura secundum deum vel contra deum. Rectus enim ordo est ut bonum incomparabile preferat commutabili. et honestum utili. et voluntas dei. nisi voluntati. et rationi suavitati. quoniam iste ordo puerit permittitur peccatum:

Notandum quod peccatum veniale secundum Augustinum est quod habet usque ad reatum perpetue mortis non quare hinc meretur et si facile indulget. Peccatum autem veniale sepe est a voluntate ad hoc mouente vel permittente vel non cohibente. Peccatum aliquod dicitur veniale tribus modis. Primo ex genere. sic verbum otiosum est veniale. Secundo ex euentu secundum quod per penitentiam de mortali fit veniale. Tertio ex causa ut quoniam fiunt ex infirmitate vel ignorantia que licet quoniam sint mortalia tamen dicuntur venialia vel remissibilia ex ratione ad peccatum quod fit ex certa malicia quod est irremissibile

.i. peccato per me s. percussus .i. dum aspargor. s. i me .i. dum oro
pat. noster
vel aliud

Per quod delent venialia principaliter.

Confiteor. virga. aspargor. cetero. oro
.i. dum crucemuntor. i. remitto. s. peccata s. apud deum bic i. p. n. t. i.
.i. elemosinam facio

Signo. edo. dono. per hec venialia casto.
s. opa bona in caritate facta. s. per mortalia postea commissa
s. per contritionem mortificationem

Nota quoniam opera facta in mortali sunt mortua.

Illa reuiuiscunt que mortificata fuerunt
s. opa bona que in mortali et extra caritatem facta
.i. esse meritoria

Diuere non possunt que mortua nata fuerunt

De peccatis.

f. opa bōa vt dare elemosinā. orare. ieiunare. &c. .i. fertilitatē
f. extra caritatē f. re l' pocius
pspiratē t'palū

Que sub mortali fiunt bona dāt bona terre
f. bōa opa ī mortali fecā .i. interim q' facit illa bona opera. dīs
mittit alia mala opera p que augetur pena etus inferni

Illustrant citi' minuūt tormēta gehēne
f. bñ opantis vt dictū ē viz tam cito

Anima cōsuecit z demon ledere nescit
viz aliqua nec inferni nec purgatorij p peccis debiti. h' solū de' q' nullū bonū dimittit irremu-
neratum ex sua misericōdia mera t'palia h' illi pstat
f. opātī extra caritatem

Gia nec fert ex his nec pena mouetur
f. q' nihil grē opa dicta opanti obtinent

Qur satis improp'e meritū p dicta refert
f. p pnia .i. p'ficiēti

Der confessorē ieiunia iuncta fatenti
f. p'ficiēs f. iūctas p pnia f. nō p'rito

Aut h' sic agapes sub mortali pagebat
f. p'ficiēs l'et' nō p'ficiēs p'rit' tū

Nō iterāda putet dū cōtrito sibi corde
.i. redit

Gia cōferē. effectū nanq' relinquunt
Nū renuiscit effect' mortificatus
.i. h' .i. oīes ī p'fessio ē inūiere f. coram deo licet satisfiat
iuxta obiam confessoris z quo ad eccliaz p tales oīes
f. nō p'rito

Imo p'ces facte sub mortali nihil extant
f. pnia 22. q. 1. c. p'dicandū

Pena septēni ius vult mortale remitti

Quattuor en spēs h'z ipa supbia viles
s' pma spēs ē s' s'nt .i. mibi p'ie pstat

Qū puto dona q'si d me q' d's offert
s' 2^a spēs ē f. mibi

Credens dona meo merito data q' d's affert
s' 3^a spēs ē. f. aliq' b' .i. d'ans

Et donis g'ris alios sp'rnens mibi latis
s' 4^a spēs ē

Si quis h'c putat bona q' ne h'c p'bať
y i

Scdm b. tho. Je
iunia z elemosi-
ne ac filia opa q'
reliquit post se
effectū scā ī mor-
tali renuiscunt
post p'ritōem.

Quattuor sunt
spēs supbie
Supbia ex suo g'ne
ē veniale q' oblectuz
ei' qd ē vanū ē v'cia
le.

De peccato Superbie.

D

.i. sentit .i. oibz supj .i. comitro

Dū fauet his ratio fatis. mortale reliquo

Corandū q̄ singula ista septem peccā capitalia q̄nis sp̄
sunt peccā non tñ sp̄ mortalia Quia diuersis respectibz q̄nis sūt
mortalia q̄n venialia. Nam q̄n causant ex p̄mis moribz secū
do p̄mis z ibi sūt tūc sunt venialia etiaz q̄n trahunt extra
suam rōem Et sic Inuidia de alieno bono est veniale Itē ra
tione finis aliqua de septem capitalibz q̄nis sunt venialia. In
uidia p̄o trahit extra suam rōem vt q̄n dolo de alieno bono
surgit ex causa bona sicut q̄n dolo de bono tp̄ali alteri q̄nis
illud redū dare videt in detrimentū aie illi vlt̄ cōitans

Hic subsunt nate velut ē p̄sumptio quadra
s̄ p̄ma p̄sumptio ē .i. filie .i. q̄druplex
s̄ illa

Prima filia.

Qui se quid facere p̄sumit dicere vel que
s̄ suū

Ultra dico suas sunt vires officiumqz

s̄ sc̄os mod̄ p̄sumptōis ē s̄ illd

Secūda.

Qui temptat facere qd̄ non poterat sat̄ apte
s̄ alienū .i. tp̄ali no cumento

Nō venit nocumen cum tpe sp̄iale

s̄ 3^a p̄sumptio ē

.i. piculosa

Qui vtute sua fidens fugit haud loca p̄ua

Tercia.

Qui nec p̄uidit mala corpis haud aieqz

.i. suo conamine .i. p̄stac̄ debet

Sperat vt ip̄e deus sine se sibi singula p̄stet

.i. sine suo conamine

Pl̄q̄ sanet eū nullum faciendo laborem

s̄ q̄ parent infra

.i. supbie

Tres qz ḡdus sp̄s dat q̄libet ecce supbi

.i. ip̄a supbia

Corde fit z ope silore fit ip̄e supbus

s̄ al̄ q̄d̄ supbie ē

.i. infidel̄

Qui nec obedit z ē ingrat̄ nonqz fidelis

.i. p̄p̄a gl̄iano z q̄ vbiqz q̄rit laudē h̄ d̄re fauorēqz .i. iudicans

Ambitus z scisma. derisio sic male cernens

Hinc sequit̄ curiosus qz gl̄ia vana

s̄ sunt sub supbia zc̄.

.i. immodestus

Sic z adulātes. ipocris. haudqz modestus

Excusans sese de peccatis dat istis
f. quilibet
f. dabo supbie
s. ad supbia pntent
i. epaliu rex
Laus qz fauor ppli cu questu tps huius
f. q ad hoies vii supb dicitur
Pretedit sciam mulcens ipocrita vitā
f. sub gdu supbie
Hinc stat iactantes. discordia. rira malignas
Inde sit z pertinax ac nouitas spcalis
i. ois arrogas
i. in veste
Arrogat ornatus vestis nimis z pciosus
f. dabo supbie
i. derisio
His erit adiuncta simulatio. sic ironia
f. in sequenti
s. eē
f. criminis
i. auaricie
Iang nouē spēs pstant capitalis auari
s. pma spēs ē
s. atqz
Qui nimis eparcus ve tenax timid⁹ tribuēdo
s. scda spēs ē
Turpelucz qnerens aut actor erat viciōsus
f. sub auaricia
Hinc venit vsura. spoliāns ac ipe sepultos
i. aleator
i. iuste. f. rapillator v. aleator
Sit rapillator male q lucra ab hoste
i. iniust⁹
i. pnumēaf.
i. auaricie
Prodigus z merito nō iustus adheret auaro
f. ike auaricie
f. pma filia
f. 2^a filia
Septem st⁹ nate velut obduratio frauqz
3^a filia
4^a filia
5^a filia
6^a filia
Inquies z fallax. periurus pditor atqz
s. filia
i. ipe auaricie
Septima dicez violentia. des z auaro
i. imsericordē
i. thesaurisarōt
Immisex. thesauro iungere sollicitudo
s. sub auaricia st⁹
Fures sacrileg⁹ z raptor. dinderetētoz
i. ifidel viz i dispēfando
Testamentoz. medic⁹ malus. handqz fidelis
i. iniqu⁹ aduocat⁹
i. filis
f. malus
Aduocat indē malus. par cunct⁹ z officialis
s. auaricie iudicaf
i. ciuitat⁹ alicuius
Sic z pfectiens reb⁹ cōibus vrbis

Arrogat pōit hie p arrogans.

De Auaricia cū suis spēbz z filiabz et alijs sibi subiectis Auaricia ex suo gñe mortale ē quia iuxta aplm ē idoloꝝ fuit⁹ atqz nō sp ē mortale vtz s. d. Supbia

Aduocat pōit p ad uocatus.

De Symonia et de peccato luxurie.

P

Indignos cupidos spernēs pl^o talib^o aptos
f. pdictis mal^o
s^o sub avaricia s^o f. avarus et malus .i. illicitus

Astus sine dolo. ludus. tract^o ineptus

Sors et venditio mala. purificentia sumptus
.i. sacris .i. a munere .i. symonia
.i. ecclesie s^o q^o ponit et^o sub avaricia

De Symonia

Hinc sacramētis seu munere fit tibi symon
s^o et^o f. ipi

Actibus ac sacris anhero spūali
f. 4° mōz symonie. f. lra infra d^o symonia

Por^o q^o varios. S. dabit ipa modos

Iussio psilium et. Illoz expōez require post
Restitutōem in X.

De pctō luxurie
cū suis spēs^o et si
liab^o ac de reliq^o
sidi subiectis.

Nunc septē spēs fore luxurie bñ dices
s^o pma ē .i. fornicatio 2ª spēs 3ª spēs
f. mlier^o ad pu
gū v^o al^o
quarta spēs

Simplex luxuria. mech^o. stup^o. q^o raptus
.i. ipaz luxuria .i. adulteriū etiā agguar
pctm luxurie s^o guar

Sed rapt^o luxū guar hūc. mechū q^o stup^o
f. qnra spēs 6^a 7ma

Inde sit incestus hinc sacrilegus sodomita
.i. fornicatio s^o et^o

Simplex luxuria p certo d^o illa
s^o exns .i. cū soluto viro

Quā coit mlier q^o cunq^o soluta soluto
s^o viro seu mliere exnte s^o dicendi

Nemine cōiugio stricto sunt ambo soluti
f. vir et mlier pdicti soluti dicit dnt

Nec sil^o affines si sint. nec sanguine iuncti
s^o nec pdicti sunt astrici aut saltē vn^o eoz f. cuiuscūq^o voto

Ordinis aut voto sacri. seu religionis
s^o in pdicto viro seu mliere

Si nec obest simile q^o legitimū reputat
s^o pdicta luxuria f. luxurie spēs f. simplex luxuria
q^o d^o fornicatio

Hec fert^o simplex q^o sit reliq^o minor ipsa

Adāduz q^o luxuria
ex suo gñe ē mortale
Q^o pceptuz diui
nū ē viz n^o mech abe/
ris nisi excuset p ma
trimoniū.

Hic notat q^o
vir et mulier am
bo dicit^o soluti p
mētonio p hēdo

De peccato luxurie.

f. simplex p̄dicata luxuria q̄ d̄: fornicatio
f. sacra viz p̄o ad Corinth. 7.

Est et mortale scriptura rite pbante
.i. p̄cā luxurie q̄ naturā

In gradib⁹ q̄nq; peccamina muta restringe

Nota variū modum luxurie.

Ut sibi pcurans ex quo pollutio fiat
s̄ p̄o q̄d̄ ē s̄c̄ illō
s̄ sc̄ōs q̄d̄us ē f. vir cū muliere v̄l ec̄ōtra

Aut q̄s non licitū fuando situm coeūdo
f. cū muliere

Tercio q̄n cois nec mēbro. vase nec apto
s̄ q̄d̄us f. gradu

Quartus cū quinto post pauca tibi referant
f. antedict⁹ p̄uersus in coeūdo

Nichitus et varius et abusus vas habetur
s̄ rā in m̄rōnio q̄ extra .i. sine

Nota varios modos abhōina Giles luxuriādi cū vxore vel alia muliere.

Multū p̄uersus a pluribus abs rōne
.i. viz

Ut q̄d̄iente supra muliere. viz coeundo

Sive retro vadit intrans vir vas mulieris
f. vir et mulier siue i m̄rōio siue extra f. in coeūdo

Aut p̄iter latere coeant hi stent ve sedendo
f. vir et mulier f. corpm adinuicē

Quibz illicitis loca seu querunt inhonesta
f. ardore libid̄is f. se mutuo f. vir et mulier

Turpiter aut tāgūt aut turpiter inspiciunt se

Quā sub alterutq; pollutio feda sequatur
s̄ vir .i. extra vuluā mulieris v̄l de vase debito

Aut coiens retrahit effundens semina vase
s̄ vir f. coeūdo f. fm Jo. nyder de lep̄ morali

Sed si cōtinuit semen tunc non sibi peccat
.i. rōnabilis

Si saltē cā sup hoc hūc sana mouebat
s̄ p̄dic̄is abusus s̄ abhōiabiles

Nota quō modus iordiat⁹ i luxuriādo cū vxore sua q̄nq; ē licitus.

Dis q; modi varij siles poterūt repiri
f. d̄ic̄e in coeūdo viz f. mortali viz i m̄rōio
cum muliere moniali actu

Et idus iste situs interdū fit sine culpa

De peccato luxurie.

P

Si foret infirm^s ^{s^c sine} tract^o vir q³ claudus
f. cū q³ coit^o f. si vir sup^o q³ di debeat mliere

Aut mlier q³ uida. timeat ne fiat aborsus
f. in dicit casib³ fm Jo. Ryder in lep^o morali

Tunc vir adire p^ot a retro vas mlieris
f. inhonestos .i. sine pctō salte^o fuato debito vase fm Albertū viz mliere gradietelup^o viz. vl^o a latē sine hā do sine sedendo in coeundo cū p^ouge

Sine situs alias puos de iure tenere
s^c p^o m^o ē f. hōie 2^m ē .i. cū viro

Hic not^o q³ quorū mōi³ naturā

Pctm̄ naturā ma
ius ē q³ si q³ matres
p^o g^o cet. 32. q. 7. Ad
ulteri³.

Bestia si coeat tecū seu mas mare cūbat
3^m ē .i. aliq³

Vl pariter coeāt mlieres. femina seu que
.i. fordiatū z guersuz. i. debui vas^o oiffion³

Cū mare forte sitū pūū. vl^o vasis abusum
q³ r^oū ē. f. sol^o f. ap^o d^o seipam

Fecerit in coitu. seu mas vl^o femia sola
f. libidinosis cū deliberato pleno p^onsu f. seipm f. ad puocādū pollutes

Tactibus illicit³ se polluit aut male tūgit
.i. debiti f. vir f. cū mliere .i. pcti mutire^os

Cōtra naturā sunt crimia q³ tuor ista
.i. debiti f. vir f. cū mliere .i. pcti mutire^os

Nota certā mo
dū coeūdi cū aliqua
mliere ēē pctm̄ mutū

Vas rectū linq³ns coeūdo mut^o haberis
f. debiti f. cū mliere s^c ēē pctm̄

Contra hō sitū coeūdo non puto mutū
.i. luxurie

Quatuor fomē
ta luxurie.

Bis duo fomēta fore luxus nouer³ illa
f. luxuriosuz f. illicitos f. illicitū libidino Cum .i. sic f. libidiosa

Alloquiū pūū. ceu tactus. oscula. visum
s^c q³ in seq³ntib³ ponunt

Nota plures mo
dos seu spēs l^ornas
pcti Incest³.

Plures incestus reperire neq³ tibi casus
s^c cū illa f. q³ r^oū q³ dū

Quō incest³ ipe
dit m^o r^o m̄ hēdū et
p^o pctm̄ ipedit debi
tū exigendū p^o s. de
Impedimēto m^o r^o /
nū hēdūm l^o r^o 3.

Pt si mas coeat q³ q³ r^ota q³ dū vl^o z infra
s^c sibi s^c fuerit p^o dicta mliere sibi p^o sanguinea .i. in aliq³ q³ dū vsq³ q³ r^oū

Extitit affinis seu mēbro cōsanguinitat³
f. vsq³ q³ r^oū q³ dū iclusue. i. publice hō estat³ iusticia .i. mlier

Tali sine q³ dū sit hō estas publica. vl^o que

De peccato luxurie.

D CXX

Utrinet in gradibus quos suat a doptio certos ^{.i. legal' p' g'rio}

^{s' in gradib' utinet coeitu s. q' p' d' Impediment' s.}

Aut q's dat certos cogitio spūalis ^{.i. p' g'ris cumlibet v'z in l'ra s' d' Impedimēt'z}

Dictos rite g'aus sua sup' per loca cernas ^{.i. puatio}

Est vere stupr' violatio v'g'itat' ^{.i. aliq'c. i. v'g'initate}

Pctm stupri.

Utrū fraude dolo seu vi que v'gine puo ^{s. q's s. p'sona}

Sacrilegus fert coiens cum spūali ^{s. votū'}

Pctm Sacrilegij

Que fec' simplex votū. solēne v'l ipm ^{s. aliq'}

Sic mlier coiens mare tali spūali ^{s. q'cunq' est' alta mliere s. an purificatōem}

Qui coit v'roze partu nec purificata ^{s. q'ntū ad v'roze p'p'ia reddēdo v'l p'etendo debitū .i. increpare teneoz}

Decoitu p' p'ri

Nūm' mortale nō sit tñ increpo valde ^{.i. an purificatōem .i. ingredi eccliaz s. iure posituo}

O b partū mlier non a templo phibet ^{s. de ingrediēdo v'l nō ingrediēdo eccliaz an purificatōez}

S p' patrie super hoc est consuetudo tenēda ^{.i. luxuriosus reputādus s' etiā s' etiā}

Curpiloquus cūctus ē luxus scurza libido ^{s. sub luxuria reputand' s. cū ib' d' est' gestib' ioculans}

Ista p'tinentur sub luxuria.

Hinc sit stultiloquus cui ludic' ē sociādus ^{.i. filie}

O cto sunt nat' de luxuria generate ^{s' p'ma filia ē s. in luxurioso s. sc'da filia ē s. sine sana deliberatōe z consi/deratione}

Sūt octo pessī me filie ipius luxurie.

Sunt tenebre mentis. ac p'cipitatio facti ^{.i. filia .i. incōstāria .i. incōsideratio s' filia ē}

Terna sit inconstās qz non cōsidero q'rtā ^{s. quinta filia est. s. carnal' .i. irōnabil' s. luxuriosus}

Hinc z amor sequit' nimius q' se colit ipē

De peccato Ire.

D

^{6^a filia ē} ^{s^c de⁹}
 Est odiūq; dei q; venerēū vetat ipm
^{7^{ma} filia ē} .i. in q; mōdo s; iuxta suū desiderū
 Affectus mūdi quo sit sibi carne voluptas
^{s^c p; terea} ^{f. futura s^c pon⁹} .i. p; nū vite
 Correns eternā vitam cupit huic inhiare
^{f. octava} ^{f. illa} ^{f. salutis v; saluatiōis}
 Ultima nata dat q; desperatio fert

De pctō Ire.
 Ira d suo gñe ē mor
 tale. q; iuxta aplin.
 Caritas n̄ irritatur
 Nō tñ sp est mortale
 v; s. d supbia pro /
 faice.

^{s^c sunt}
 Ire tres spēs q; rū p; mā fore dices
^{s^c ille iracund⁹ spēalit d; r}
 Ex facili causa quē crebro cōmouet ira

Tres s; spēs Ire

^{s^c spēs d; r}
 Altera dū durat incepta diu nimis ira
^{s^c p; dicta ira}
 Nec q;uis signa quasi nō ostēdit ab extra
^{f. irā p; dictā}
 Multū difficile tñ hanc mollire valebis
^{.i. d; dicta}

Taliter ira data sis inueterata vocata
^{f. spēs ire} ^{s^c aliq; s} ^{.i. vindicta}

Tres s; qd⁹ Ire

Tres fore dico qd⁹ ire sed vult fore p; mus
^{f. ira} ^{s^c scōs q; dus est}
 Corde tenus cepta solū. sed dans q; s ad extra
^{f. iracundus}

Signa p; usq; ledat. talis sed tñ inde
^{.i. in p; ba} ^{s^c t⁹ grad⁹ ē}

Prorumpit p; ba. quēq; ledēdo ve facto
^{.i. filias} ^{.i. de ira}

Sex s; filie Ire

Collige sex natas sup irasci generatas
^{s^c filia ē} ^{s^c est}
 Prima tumor mēt; . hinc indignatio cordis
^{.i. indignatiōe}
 Quamala q; s reputat. indigne q; sibi fiant
^{f. cui ex corde indignat f. fratne}
 Pñ loq; tali desistit z associari
^{s^c 2ª filia} ^{.i. appetis}
 Estq; tumor mētis dū vindictam dare potēs

De Pecato Ire.

P CXXI

Tercia sit clamor. blasphemia vult fore ^{f. spēs} quarta ^{f. filia}

Quinta sit hinc ^{f. filia} contumelia. sit rixas ^{f. filia} sexta ^{f. filia}

Omnis blasphemia scotos ve deū maledicit ^{f. ille qui}

Sive deo tribuens ab eo penitus remouēdus ^{f. aliqd f. deo s. nihilomi⁹}

Aut remouēs ab eo qd iure sibi tribuat ^{f. canonici i. penā pecūiariā}

Hos punit ^{f. extra d maledict⁹} quiter ius. vult ab eis qz nūmum ^{f. Statuimus}

Istō intelligit qn maledictio seu blasphemia fuerit occulta et sic ^{f. iudicio aic. i. penā iuris}

Dez discretus p fessor molliet illam ^{f. fm Hoff.}

Ista pena infligit qz qn blasphemia seu maledictio fuerit nota ^{f. i. tale viciū ire. f. alicui}

Objicit ipa calūnia cuiqz crimina falsa ^{f. alicui f. naturalit inate vl .i. qn aliqs ipropat alicui}

Imputo defectus pene. cōiucia fando ^{p culpa inflicte defect⁹ peneloqz piciū}

Est aut cōtumelus pperans mala culpe ^{f. contumeliosus .i. iproperans}

Que cōstant d a. sunt sepe tñ sub eodem ^{s. eē viz piciū z contumelia}

Improperans piter cōiucia stant sub eodē ^{f. impooperū}

Attamē iproperās bona pstita vult mēozari ^{f. pue loqndo .i. impooperū}

Hinc illōganimus. sil ipaciens stat in ira ^{f. illōganimitas .i. impaciētia}

Sic pfeuerans seu mollicies qd idē sit ^{f. sub ira d. i. pfeuerātia ex motu ire}

Est aut moll' cito d p tute recedēs ^{f. quis}

Blasphemia.

Calumnia.

**Contumelia,
Improperium.
Coniucium.**

**Illōganimitas
Impatiētia. &c.**

De peccato Gule.

P

s^c sub ira st^t .i. incōstāria .i. irimīditas .i. discordia
.i. audacia

Audax incōstās. s^c s^c intimid^o q^z discors
s^c timor .i. irreuerētia

[**M**ūdanus q^z timor suū non reuerens quis

e. s. ipi tre

[**S**ublit litigiū. p^tentio cui societur

[**S**editio pariter derisio cū maledicto

[**I**licitū bellū petit ira sibi sociandū

De peccō gule.

Quinq^z st^t spēs
gule.

Gula ex suo gⁿe ē ve
niale pecc^m. q^z app^e
tit^o comedēdi ex sua
rōe n̄ subiacet domi
nio voluntatis.

Dico gule spēs q^znas quaz tibi p^ma
s^c cē s^c spēs ē

Pt dū p^uenias rectum t^ps comedendi

Aut nimis vtendo plerūq^z cibo p^ocioso
s^c 2^a spēs ē .i. frēq^znt

Vl^l numiū comedis nec edēdo modū tibi suas
s^c 3^a spēs ē

Aut escas coctas studiose dū nimis optas
s^c q^zta spēs ē

Inde gule suberit nō ieiunans sine causa
s. tpe ieiunij s. cā delectatōis

Sine dolo comedis numiū seu de medicinis
viz p^o aliq^z medicālia q^zuis mīma et^z p^oriā saluā cū p^o

Peccat mortalit^r
cōicans q^z nō ie
iun^o et s^cq^z medi
cinali mīmo.

Nature frangens ieiunia quisq^z scienter
q^z necitate p^oclōsa seu q^zui i^ofirmirate q^zuis n̄ sit ieiun^o cōicare
.i. mortalit^r peccat c^op

Absq^z necē quidē coicet impius extat
s^c spēs gule. s. in comedēdo

Nis insensibilem q^z non se temperat addis
s^c cū p^o p^oriā d^z gulā sectari

Quisq^z z abs escas nimis abstinet imoderate
s^c imoderate abstīnēs

Peiō: hic est ebriō peiō: s^c ip^o vorace
.i. filie .i. multiloquiū s^c filia

Quinq^z st^t filie

Quinq^z gule nate sit multiloqu^o tibi p^ma
viz vomit^o ab an̄ v^l retro seu al^s

Sinc immū dicitur cuiusq^z supfluitat^z
s^c viz s. immū dicitā dicitā .i. supfluit^o ex gula die
v^l nocte seu extra somnum vel in somno.

Pt notat hāc vomit^o v^zinaq^z semen ineptum

De peccato Gule aut simili vicio

^{s. 2^a filia}
Post ebetudo dat ment^s. mox nascit inde
^{.i. cecitas sensus mētis p̄oīs} ^{s. fca filia} ^{f. mente v'l sensu}
In sensu cecus. ac mente. sil' dabo stultū
^{s. filia gule} ^{s. filia ē} ^{.i. bystrio leno. z liles}

Quartaq; leticia sit inepta. seqns tibi scurza
^{s. sp̄cb; gule}

Excessus ludi ve ioci valet his sociari
^{s. sub gula} ^{f. quicq;}

Hinc stet duricies aggresses inde ferunt
^{f. aggresses}

Isti deficiūt licito ludo ve iocando
^{s. cūctis} ^{f. aggresses}

Sunt z molesti reliq; q̄nes sibi tales
^{s. gule} ^{.i. choreā p̄hibita sub certis mōis salre p̄ qb; d; p̄ctm̄ vtz s. in lra L.}

De Chorea.

Iunge choreisare vetitū sub canone sacro
^{f. sub gula s. choreas} ^{f. sub cert; mōis p̄ p̄hibit; vtz s. in lra L.}

Sic has q̄ ducūt ex p̄suetudine p̄uas
^{.i. in alijs r̄pib; v'l locis et; debitis vtz ex p̄sue^o p̄ua}

Fest; aut alias licet est intentio recta
^{f. choree} ^{.i. et;} ^{f. vrb; in lra L.}

De sine mortali tñ z fiunt aliquando
^{f. sub gula} ^{.i. triplicia. f. sigillū}

Iunge sigilla tripla pmū cōfessio fert
^{.i. ab} ^{.s. faitē} ^{.s. 2^m sigillū ē. s. secretū}

Triplex ē sigillū sub Gula p̄ctū.

Abs alio sumptū formaliter atq; tacendum
^{.s. 3^m sigillū ē. s. aliqd sibi}

Aut dictū credit ab amico velle taceri
^{f. triū dieroz sigilloz}

Inquit mortale q̄ frangit qd̄ libet hoz
^{.i. ex cā rōnabili z ardua} ^{f. de pal.}

Hi merito liceat apire petro referente
^{.i. filias}

De Inuidia. Quinq; sunt filie Inuidie.

Natas inuidia tibi q̄nas pturit ip̄ a
^{f. filia} ^{.s. 2^a filia}

Dicodū pmā. sit z exultatio prana
^{.i. p̄suevit} ^{f. alioz} ^{.s. 3^a filia f. p̄uus}

Et fieri suenit sup̄ aduers. dolor atq;
L ij

De peccato Inuidie et de Accidia.

P

Deo pueniunt alij bona p[er] se mera

.i. filia .s. viz .i. multiplex

Quarta subest nata detractio multiplicata

f. filia .i. sub dictis sp[eci]eb[us] inuidie

Quinta susurro dat. p[er] se sic esto bilinguis

viz inuidie

Juditiu[m] suberit p[ro]nu[m]. sic suspiciosus

.s. e[st] sub inuidia .i. secreta .i. p[re]sumo

Inde zelotipia. sic d[omi]ni cl[au]destina tempto

f. q[ui] latent me

Dentis c[on]spicere. v[el] iudico talia stulte

f. ip[s]a inuidia .i. ex suo g[en]e .i. g[en]e q[ui] p[ro]nat caritati q[ui] s[un]t ap[er]t[us] si emulatur. arramen quandoq[ue] e[st] veniale vt p[er] supra de Sup[er]bia p[ro]fate.

Ista suo g[en]e magnu[m] mortale p[ro]batur

.i. filie .s. est f. filia

Accidie sex sunt filie.

Sex sunt accidie nate. rancor tibi p[ri]ma

.s. 2^a est .i. pusillanimitas .s. 3^a e[st] f. q[ui]rta

Atq[ue] pusillanimitas et desp[er]atio torpor

f. mor[is] .i. distracti

Istis iuges malicia[m] sic me[m]te vagantem

f. queque f. c[on]s[er]u[er]e

Ista s[un]t Accidie.

Subsunt accidie puta sc[an]dala. fractio voti

.i. ingr[ati]tudo .i. om[is]sio frat[er]ne correctio[n]is

Addit[us] ingratus. correctio fratris om[is]sa

.s. accidie e[st] f. aliq[ui]s f. q[ui]s

Om[is]s[us] p[re]cibus quas d[omi]n[us] negligit atq[ue]

.s. q[ui]s d[omi]n[us] aut facere p[ro]p[ter]

f. p[ro]dicis

Spirituale bonu[m] sed inercia iungit istis

.s. viz

Hinc piger ip[s]e dat s[ed] s[ed] ignorantia peccans

.i. inexcusabil[is]

f. vincibil[is] et i[n]o

accidia reputat

Nota q[uo]d e[st] Accidia.

Ut pote vincibilis. sit et imprud[en]tia tal[is]

.s. i. accidiosu[m]

.i. b[on]i op[er]i

Accidia tedet aliq[ui]d b[on]u[m] p[ro]ficiendum

.s. accidia

.i. diuino

Accidie tristitia de diuino spirituali

f. accidia .i. d[omi]ni suo g[en]e

.s. esse. q[ui] e[st] d[omi]n[us] i[n] d[omi]n[us]

feruoris caritatis

Ista suo g[en]e nullu[m] mortale p[ro]batur

De Peculio.

Bis duo scito peculia ceu castrēse. s; inde
s. scdm peculū sic dictū .i. v; s^o p^omū sic dictū
Est quasi castrēse. pfecticiū q; ternū
s. 3^m peculū sic dictū
s^o ē q^omū peculū s. castrēse
Hinc aduenticiū. sed p^oimū d; illud
.i. filius p^offamilias
.i. habet

Quod natus carpit sibi milicierōne
s. illd def sibi v^ol habeat
De genitore suo. v^ol si dat abs alieno
v; peculū .i. fili^o p^offamilias
Sed quasi castrēse fert qd natus habebat
.i. ex officio v; norarij v^ol sili .i. fili^o p^ofat^o cleric^o ep^ois
.i. publico s^o qd

Officio noto vel lucrat clericus extans
s^o ep^ois s^o qd lucrat v; spūalib; qbuscūq;
s. fili^o

Presbiter aut tal' sup officijs sibi latis
v; in castrēse q; si castrē. s. aliq d. s. su^o. i. h;3
In p^ofacta peculia nullū ius p^o aufert
s. p^offamilias .i. legare v; p^oe adhuc viuēte et; d^odicente
Filius ex ill' testari iure valebit
s^o peculū .i. puenit

Est pfecticiū qd d rebus p^ois extat
i. rex p^ois

Aut hax causa put ē fructus q; lucz
s. peculio .i. filij failias s^o solū

In tali nullū ius nati s; p^ois extat
.i. peculū .i. filio

Est aduenticiū qd nato puenit ipi
.i. extraneis p^ois .i. ex p^oem^ois

Causa quacunq; v^ol ab externis q; m^oe
s^o v^ol oparōe v; p^odem pe
culium

Sine labore suo reliquo puenit illud
s. aduenticiū peculū .i. filio .i. iuste

Hoc viuente p^oe nato suabit apte
s^o su^o s^o i p^odcō peculio

Premozietep^oe plenū ius natus habebit
Z 3

CXXIII
Quadruplex est
Peculū v; hic.

Peculū Castrē
se.

Peculium q; si ca
strēse.

Peculū pfectici
um.

Peculū aduenti
cium.

De Clerico et laico peregrinis.

P
De Clerico & Laico peregrinis.

Antemhil poterit hic testari sup illis
.i. viuentepre .i. fili? .i. legare viz pdictis
.i. dyocesi viz vbi morat actu .i. epi

Qui nō d' dyosi cōsecrāt? foret. illec. i. tal' clericus
Fert d' iure peregrinus clericus. hic nam
.i. d' aliena dyocesi. f. epō nō suo

Nō posset recipi. laicus neqz talis ab illo
f. ecclesiastica .i. dignitas ecclesiastica. f. sacer vl' nō sacer

Ad sacra nec nobilitas nec r' ordo
f. nō suo epō .i. clerico peregrino vl' laico tali
.i. supio? .i. dispensat

A tali det illis. prio? hec nisi p'stet
f. clerici peregrini exites .i. ecclyis alteri? dyoces

Presulis externi. tēplis possent bñ poni
s' saltē viz ad quē declināt

Presulis assensu. abbas sil' inferiores
f. sui f. ponere pdictos clericos
in ecclyis dyoces sui epi

Prelati. pñt cōsensu p'sulis illud
.i. bñs

Clericus eccliam retinēs nō sit peregrinans
.i. let'

Ni faueat p'sul. peregrinus clericus inquā
f. in ecclia .i. ordinatōe

Nō celebret nisi rite suo sup ordine cōstet
f. ad min? duobz f. testes aut carras s' esse

Testibus aut cartis qz p' illa p'bet honestus
f. clericū .i. intrāū

Hūc qz viatorē q' trāsīt tam nec oportet
viz. xliij. d. quiescam?

Scrutari stricte veluti ius hoc monet ipm
Hic notatur que sit penitentia solēnis ex iure
viz. l. d. In capite. Item. xij. q. ij. De viro.
.i. pñiam .i. tenebat olim

Solēnem faciēs penā d' iure tenet
.i. dyocelano

Stare die cinerū cū t're p'sule mestus
alio noīe in iure d'z: face?

An fores tēpli pannus quē vestiet asper
In pedib? nudis. dimissis vultibus inqz

De Penitencia solenni.

CXXIII

Presbit' & pñs sit & archipb' eius
Cōsilio quoz pñsul. penā sibi taxet
Hūc post in tēplū ducat psalmos q̄z septem
Om̄i cū clero pstratus dicere debet
Ut sic soluat q̄z man' imponat eidē

.i. aspergēs f. sup caput penitēz
Spergēs hūc vnda bñdctā. post cinerē det

Rursus alicio pñsul velet caput eius
f. i. maifesto f. p suis enormib' s' se ab seu extra eccliam

Declarās illi p noris eijciēdum
f. expellār d' ecclia .i. ostiarijs

Hinc vt eum pellāt iubeat q̄bus ostia subsūt
f. exeuntē penitēte

Quēmor psequit' clerus cantādo dolent'

In sudore tui vultus cōuescere pane

In cena dñi redit in tēplū. tñ haud hic
.i. eucharistiā!

Assumet xpm nec postulet oscula pacis
.i. octaua pasche

In tēplo remanet donec sint pascatis octo
f. octauā pasche f. anno elapso

Post exit remanēs donec foret altera cena
f. solēnis penitēs f. p ep̄m .i. p̄pleta

Sic agit hic vsq̄ sit pena statuta remota
f. solēnis pñia .i. cleric' .i. punit'

Hac non clericulus nisi depositus feriat
f. solēnis peitēti l' q̄ illā pegit. f. ciuilit' & irreglar'

Nō huic ordo dat. infamis iure tenet

C Notādū q̄ Solēnis pñia hodie n̄ iponit h̄ q̄si phibet
vide d' pe. di. i. Quāuis. Nihilomi' h̄ac solēne pñiaz h̄ siḡni
p̄t' ḡurātē aliq̄z criminū & scelez notādā ac illoz noticiā h̄n/
dā p̄ q̄b' dicta pñia istiḡi p̄sueuit Imo & adhuc d' iure c̄ynus
d' 4° casib' ep̄o d' iure refuat' sic notauit Bñ dicit' xi. Adiaf
em̄ ille casus vtz Petm̄ p̄ q̄ pñia solēnis eēt iniūgēda Et septē
talia p̄cra st' q̄ patēt i' p̄sib' s. i. lra E. vbi tractat d' 4° casib'
ep̄o d' iure refuat' Hinc ē lz iā p̄ talib' pñia solēnis nō iniūgē/
gat tñ adhuc p̄ ill' valde ḡuis ē talis delinquentib' in foro cō/
fessionis iniūgēda vtz p̄pendenti dicta crimina.

℞ iij

De Decem preceptis in generali.

P De decē pceptis
decalogi p^o aliq
gnalia circa illa
Sec^o de ipis in
spēali.
Precepta decalo
gi Affirmatiua

Precepta affir
matia nos obli
gāt sp s̄ non ad
semp.

Precepta affir
matia dant sub
mō ipatio. s̄ Ne
gatiua sub Indi
catioe c̄ra rōne.
Precepta negati
ua obligāt nos
sp z ad semp
Precepta decalogi
di^o hōis^o tā si
delis^o q̄ isideli
s̄ p̄cipiūt suari

Sunt affirmata sunt z pcepta negata
s̄ pcepta decalogi s̄ illō pceptū q̄rtū
Ista duo solū teneas in honore pntes
viz z illō pceptū 3^m s̄ pcepta
Sabbata sanctifices affirmatiua ferunt
s̄ pcepta decalogi .i. negatiua dicūt .i. pl^o ligāt q̄ affirmatiua
Cetera porro negāt alijs plus nos religādo
Nota q̄ transgressio seu p̄uaricatio p̄ceptorum affir
matiuoz dicitur p̄ctm̄ om̄issionis Sed p̄uaricatio p̄ceptoruz
negatiuoz d̄r p̄ctm̄ cōmissiōis.

s̄ h̄ nō ad sp .i. affirmatiua .i. ligant
pcepta

Hec solū sp nos affirmata restringunt
s̄ dicere pcepta affirmatiua non nos obligant p om̄i tpe z lo
co. s̄ p loco z p tpe cū expedit

Hoc ē non om̄i ve loco nos tpe stringūt
s̄ pcepta affirmatiua .i. sub mō impatiuo

Hec nobis dant sub h̄bo p̄cipiendi
.i. difficile .i. leui^o z facili^o sunt

Cū ḡue sit facere bōa. s̄ mala nō onus extant
.i. negatiua pcepta .i. n̄ solū sp vt affirmatiua pcepta

Quonctā negata ligāt nos sp z ad puta sp
s̄ dicere .i. om̄i loco z p oī tpe .i. ligant

Hoc ē p cūcto ve loco nos tpe stringūt
viz cuncta decalogi s̄ eē
q̄ dicunt moralia

Hec pcepta dei nobis innata pban^t
s̄ nāq̄ .i. ex naturali rōis instinctu .i. hōis .i. naturali instin
ctu et dicamine
rationis

Sūt lex nature quā cor cuiuslibet optat
s̄ lex natural^{is} s̄ deū p cultū latruez fidem

Hec est diligere dñm sup om̄ia plane

Et mihi qd̄ fieri volo. faciam reliquo
s̄ illud

Nec cuiq̄ faciā. fieri qd̄ nō mihi vellem
s̄ legē nature in hōie s̄ i mōte syna viz pcepta moralia
obscuratam per angelum

Dancōs explicite moy^osi p̄ dena rescripsit

Nota quod non semper facit contra caritatem proximi qui non vult proximo suo bonum quod sibi deberet velle fieri ceteris paribus et secundum quod recta ratio dicitur. **N**otandum quod Gentiles habuerunt legem naturalem. Ideo facientes precepta dictamen illius legis merebantur puniri et vivere secundum ipsam promissam propter quod observatio legis naturalis cum fide et cultu unius dei ad quod etiam inducit ratio naturalis aliquid non sufficiebat ad salutem gentium usque ad publicationem euangelii quod non tenebant ad legem moysi. **I**dem concludit quod credere ista duo visus dei unitate et eius remuneratio eternam fuit necessarium ad salutem semper apud gentiles ante legem novam datam et promulgatam nec plus requirabat ad salutem gentium qui nullam legem receperunt a deo nisi legem nature. **S**ed quod beatus Augustinus dicit in libro de correctioe et gratia videlicet illa fides sana est quam credimus nullius hominem sine maioris eratis siue pueritatis liberari a periculo mortis et obligatio peccati nisi per mediatorem deum hominem ipsum christum et videtur quod credere misterium incarnationis fuit semper necessarium ad salutem omnibus etiam gentilibus. **H**omine quod misterium incarnationis potest credi dupliciter. **I**no modo explicite et sic tenebantur credere illi quibus de hoc facta est revelatio sicut Iudei in veteri lege magis tamen sacerdotes scripturas intelligentes tenebantur credere et cognoscere quod alii. **E**t adhuc in nova lege tenentur magis ad hoc christiani in qua perfecte explicatur et ad hoc solum tenebantur gentiles quod non erant obligati ad leges moysi. **A**liis fides implicita de misterio incarnationis continetur in duobus supradictis quia qui credit unum deum remunerato rem inquitentium ipsum credit ipsum habere providentiam de salute hominum licet modum huius providentie explicite non cognoscat. **M**odus autem per quem deus providet saluti hominum est per incarnationis misterium. **E**x quo patet quod fides incarnationis implicite continetur in predicta credulitate gentium. **P**ost autem publicationem euangelii factam per apostolos quorum sonus in omnem terram exiit ut testatur apostolus ad Romanos. x. nullus salus fieri potest nec intrare regnum dei nisi qui renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto testante christo Joh. 3. **O**portet denique credere et confiteri in christo utramque naturam videlicet diuinam et humanam tanquam veritatem operibus diuinis testificatam et a veris prophetis pronuntiatam in quibus non potest esse falsitas.

Consequenter notandum quod nec decem precepta nec lex vetus data fuit moysi a deo immediate sicut lex nova sed mediante angelo seu mediantibus angelis ut habetur expresse Actuum 7 ubi dicitur de moysi. **H**ic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebatur ei in monte syna. et cum patribus veteris qui accepit verba vite dare vobis. quia tamen ille angelus in persona dei loquebatur moysi ideo aliquando nominatur an-

De decē preceptis in gñali r quibusdā accessorijs.

D

gelus aliquando dominus s̄m beatum Greg. 6° Moralium; dicentem Angelus qui moysi apparuisse legitur modo angelus modo dominus memoratur Angelus sc̄z p̄pter hoc q̄ exterius loquendo fuit. Dominus autem dicitur quia interiorius p̄siciens loquendo efficaciam ministrabat. Iudei autem contra predicta murmurantes dicunt q̄ per autoritates sacre scripture pbatur q̄ deus dedit legem veterem p̄ seip̄s. Legitur enim in datione legis Exo. xx. Locutusq̄ est dominus sermones hos. Consequenter etiam in exordio decalogi dicitur Ego enim sum dominus deus tuus ex quibus videtur q̄ lex moysayca a deo immediate fuisse data non p̄ angelum. Item adhuc intendunt pbare per illud quod legitur Exo. 33. Loq̄batur enim dominus ad moysen facie ad faciem sicut loquitur homo ad amicum suum. Ex quo videtur q̄ reuelationes facte ipsi moysi non solum in datione legis s̄ etiam in alijs erant immediate a deo sic enim loquitur homo ad amicum suum s̄ immediate. Ex quo iudei nituntur concludere q̄ lex data p̄ seip̄m moysi esset perfectissima. Ad primū dōm̄ q̄ s̄m b. Greg. 6° moralium Angelus qui moysi apparuisse legitur. 2c. patet paulo supra ante obiectionem Iudeorum. Est etiam attendendum q̄ in serie decalogi in quo p̄ncipalia legis p̄cepta traduntur hec sententia b. Gregorij supraposita aperte demonstratur. p̄mo enim loquitur in persona dei cum dicit. Ego sum dominus deus tuus. 2c. et non sint tibi dii alieni p̄ter me. 2c. In quibus loquens loquitur vt deus. Et sequitur non assumes nomen dei tui inuani. 2c. In quibus loquens ostendit se alium esse a deo. Non enim dicit. Non assumes nomen meum inuani. s̄ nomen domini dei tui et sic in sequentibus. Ad secundū dicendū q̄ per hoc quod dicitur Loq̄batur dominus ad moysen facie ad faciem non intelligitur q̄ deus loqueretur moysi immediate. Legitur enim Deutronomij v. Facie ad faciem locutus est nobis dominus de medio ignis sc̄z toti populo quod s̄m Augustinum intelligitur p̄pter rerum euidentiā et quod ā modo diuine maiestatis p̄sentiā de qua dubitari nō posset. In Moysē autem per hoc quod dicitur q̄ loquebatur ei dominus facie ad faciem intelligitur quedam eminentis contemplatio quam moyses familiariter habebat q̄ ceteri p̄p̄ete et specialiter in hoc q̄ deus loq̄batur sibi sic familiariter q̄ cumq̄ terrore impediēte sublato. conceptus suos deo exprimebat et eius reuelationes plane recipiebat et hoc sonat p̄p̄etie sic loquitur homo ad amicum suum sc̄z absq̄ terrore turbante sicur alijs contingebat p̄p̄etis vt patet Dani. x. et Job. iij. et hinc. Omnia ista tamen intelliguntur circa essentia diuine visionem. Nam s̄m Augustinū super Genesim ad litterā. Post q̄ d̄ moysē loquitur locutus est dominus ad moysen facie ad faciem 2c. postea in eodem p̄textu subditur. Ostēde mihi glō

De decem preceptis in generali.

CXXVI

riam tuam. Ex quo patet qd aliquid quod nondum videbat
videre desiderabat. Unde licet postea s^m Augustinū d^o vidē
do deum moyses essentiam vidit diuinam non tamen in da-
tione legis que data fuit per angelum vt supra dictum est. Ex
hoc igitur qd lex noua data est in filio dei intendit apostolus
ad Hebræos p^{mo} ostendere eminentiam eius supra veterem
legem vnde dicit apostolus ad Galatas tertio. Lex pedago-
gus noster fuit in christo quia lex vetus fuit dispositio ad nou-
am legem sicut puerilis instructio est dispositio ad magistratū
um. Et omnibus igitur predictis concluditur qd lex vetus data ē
per angelum aut mediante angelo s^m noua immediate a deo
christo. vnde consequenter sequitur qd noua lex perfectissima ē
quia data est nobis in filio dei iuxta apostolum p^{mo} ad He-
bræos. Multifarie multisq; modis olim loquens deus cu; pa-
tribus in prophetis. etc. Preterea norandum qd lex vetus data
fuit signanter populo iudaico pre ceteris populis quia christus
erat inde nasciturus. Preterea decebat illum populum lege di-
uina scripta edoceri et cultu diuino prefulgere vnde ps. Nō
fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestauit eis.

f. decalogi .i. sensum interiorē sine actu exteriorē
vis exteriorē

Omnia p^{cepta} p^{hibent} aīm s^{il} actum

.i. moysi
dedit

Nota duas ta-
bular p^{ceptoꝝ}.

Porro duas tabulas p^{ceptoꝝ} d^s offert

s. tabula .s. cernit .s. tabulam

Prima deū cernit. sed primus ipse scōam

s. tabula s. p^{cepta} s. p^{cepta} s. tabula tenet

Prima tenet trina. sed septem rite scōa

s. illō p^{mū} p^{ceptū} .i. in diuinis

Unū crede deū. p^{rem} cernit in altum

.i. filium in diuinis

Concernit natū nec iures vana p^{ipm}

vis illō 3^m p^{ceptū}

Spūs et sanctus dat sabbata sanctificanda

s. p^{ceptum} qd vis p^{rimū} re-
spicit de scōa tabula.

Precipit atq; bonū quartū p^{stare} parenti

De primo precepto in speciali.

P

Proximus hinc ope collidit oreq; corde
s. qñq; .i. ledit .s. qñq; .s. qñq;
f. pximū .s. qñq; f. illa tria pcepta negaria

Ledunt hunc ope. fur. occisor. q; mehus
.i. p illd octauū pceptū .i. pximū
.i. testimoniū

Per flm̄ testem cōfrater ledit ore
.i. aliq; .s. solū .i. pximi .i. vxorem

Ledit quis corde cupiēs fratris mulierem
.s. ledit q; corde solū p trāsgressionē decimi pcepti
.i. pximi .i. iniuste

Sic cupiens aīo. rē fratris q; maligno
f. pceptum

Hinc cernas pximū dñs qd̄ p̄cipit ip̄e
.i. adoratorē latrīe viz p cultū z fidē vni⁹ dei

Solū rite deū latrīa deuotus adora
viz adoratorē z cultū latrīe
viz solum deum

Sicq; coles illū nec in hoc phibet imago
f. di viz adoratorē latrīe. f. alicui⁹ viz imago viz adoratorē dūlie

Hui⁹ adorari. sancti ve dei venerandi
f. ip̄am imaginē scz dei vl' sancti viz p imaginē

Nō vt eā colimus sed sanctū sic memoremus
.i. ideo

Qur est idolatra dicēdus heretic⁹ omnis
f. hereticus

Nā nihil hic credit nisi qd̄ sub imaginē fingit
f. credendo .i. p̄secrat

Aut p fantasiā plane sic sculptile sacrat
.s. dicēdi .s. ip̄i .s. ip̄i

Idolatre veri saraceni sunt q; iudei
f. saracenoꝝ .s. ds̄ ev̄iz antich̄ris

Nā deus est hoz machomet. messia iudei
.i. xp̄iani

Cristicole p̄ui sunt idolatre reputandi
.i. xp̄icole f. ranq; deū f. p deo

Quidā luxuriā colit ip̄e supbus honorem
f. p deo

Hic homo diuicias cum delicijs colit ip̄as
viz ex diuersi gñib; pctōꝝ. f. p̄uos xp̄ianos

Idola sic reliqua per eosdē plura colunt

Primum pceptus
viz deū tuū ado/
ra & cole.

Nota q; Latrīa
dicitur q̄ soli dō de/
bet Et ē qd̄ dicitur q̄
reducit ad iusticiam
S; dūlia dicitur q̄
creature debet viz
ip̄is scis Ip̄ dūlia q̄o
debet excellenti crea/
ture viz in p̄sib; seqn/
tib;.

Messia pōit hic
p̄ntō cau Messi
as pp̄e metz.

De Secundo precepto et Tertio.

Sanctas personas dulia venerare creatas
s. creature .i. supiore dulia

His excellētes per iduliam venerant

viz in qua xps pependit non autē crux figurata in signū xpi crucifixi qz illa crux latrē venerat et adorat honore S; lignū vere crucis in qua pependit xps non figuratū in signū crucifixi ip/ dulia venerat et adorat.

Ut crucis ē vere lignū paritē caro xpi

.i. h. s. facit in signū xpi crucifixi
Imo cruces alie latrē venerant honore
.i. tales cruces in signū xpi crucifixi facit

Nāq; representant xpm dñm crucifixum
.i. creatura .i. h. ginē

Sic sit sancta dulia venerare mariā

s. sit viz scā hgo maria .i. supiore dulia
Mang; dei genitric; per iduliam venerat

Ne iures vane vetat hinc dñs ipse secūdo
.i. in scdo pcepto s. h; et sūt

Per iuramēta phibent q sine causa
s. qd ē dñs .i. iurādo

Nā summū vey sine cā sic capis ore
.i. in 2o pcepto .i. iurādo p sciaz veniendo contra iuramētum et iurando illicitum vt patet in sequenti versu

Per dñs cūcta phibet iuria fanda
.i. aliq; .i. aliqd q; fuare non d; .i. sciam .i. aliq; .i. iurādo

Iurans illicitū iurans p rōnem
.i. iuramēto .i. s. tal viz trium pdictor; h iurans illicitū fuare non d;

Aut ptraueniēs iurat quolibet hor; s. dñs

Intestina dei iurans blasphemus habet
.i. falcē .i. pdicta

Sicū pposito quis par vltalia fatur
.i. treuerent

Ireuerēs iurat iurās p vulnera chri
.i. dñs .i. cūcta talia .i. aliqd iurat .i. nihilomin;

Iurans pdicta qñuis licitū gñe peccat

Tercio mandatur vt sabbata sanctificent
H i

Nota dñaz int latrē dulia et Iduliam.

Scdm pceptuz viz Nō vane iurabis nomē dei tui.

Hor; penā 18. s. d. pccō Ire.

Terciu pceptū s sanctificatione sabbati.

De Tertio precepto.

P

A cunctis vicijs vt cesses sabbata mandāt
.i. pctis mortalibz s. ex decalogo
vi; sabbatis

Vtz colēdo vaces his ozādo meditādo
l. arge ap' loz .i. dñica s^c ad memoriā dñice resurrectōis
s^c de cetero cele/
lebrant ne xpiani iudizare videant

Iangz dies dñi celebrat sabbata nulla
viz catholica z apl'ca s. diē dñicū
s. ex euāgelio

Precipit ecclia nō xps p'cipit illum
s^c est

Mangz suave iugū xpi. leue siconus eius
s^c qz ex statuto ecclie dñica dies celebrat z alta festa s'illa
.i. securi? .i. trāsgrediēdo

Cur stant xpicole leuius frangēda iudeis

S **C** Nota q' ex q' in veteri lege sabbatū p'ceptuz fuit iudeis
ne qd opis in eo agerēt vt nec in eo coqrēt **A**d qd tñ xpiani in
dñica die nō tenent tā stricte q' viz dñica dies in noua lege lo/
co sabbati p'p' gl'iam resurrectōis successit **E**t h' ideo fm' **Hy**
co. de lyza. qz in veteri lege p'ungebat sabbatū celebrari p'ut
fuit figura dñice diei. z si qd modicuz de figura subtrahit mox
significatio mutat **S**z quoad rē f'catā p' figurā si modicū au/
ferit significatio vtiqz manet vtz in illa dictōe **C**lapis **J**si s aufer/
tur f'catio mutat h' si quid ab ipa re lapidis auferit. ipa nihil o/
min' p' res lapidis adhuc manet. sic quidē est de dñica noue
legis loco sabbati quoad rigore celebrādi differenti mō a sabb/
bato iudeoz vtz hic p' textū ad lō gū **C**etera parent infra circa
s. phibēdo. s. catholica s^c fieri. i. p' oia festa Cū nē p'ceptoz.

Non sinit ecclia placitū p' sabbata cūcta
s^c nō sinit phibēdo in festz s. opus

Aut agriculturā mercatū mechanicuz
s. aliquā s^c i festz. i. aliq'ue

Ad penā iudex nec mortē indicet vllū
s^c aliq'ue i festo .i. rōnabilia aliq'

Nec iurare sinat nisi par vlt' honesta requirant
s. qtuor p'dicta s^c ecclia s^c sit

Hectū m'cdū p'mittit qñ necesse
.i. p'ximi. i. necitas

Circa p'sonā p'riā seu fratris opus sit
s. cca. s. p'xi s^c cca. s. p'ximi viz p'ximi

Aut rem seu dānū vitādū qd libet eius

Sine canaricia moueat tunc quod faciendum
s^{re} s^{in festis}
s^{h fieri} s<sup>i euangelio dicens Si bos
vel asinus cadens in puteum. etc.</sup>

Lex vetus admittit reprobos testat et illud
s^{siue}

Quis prologa loca ducens merces alimeta
.i. aliq^s
.i. ducens per curiam vel in ecc^s
.i. feriali die extra festa

Personasque ferens alias magno sine danno
.i. oia predicta
s^{tunc}

Que nequeat vehere. sub festo ducere possit
.i. in festo
s^{neccitate aliq}

Sic excusat cursum. pulsusque viator
.i. neccitatis causa viz in festo et hoc factum Saul.

Sic remouere potest fruges quis tempore messis
s^{salte}

Sine diuina seu missam tunc nec omittat
s^{alicubi}
.i. neccitate vict^o
sunt et plij

Vadens mercatum pulsus quisque necesse
s^{faciens illis}

No tanquam cupidus nec consuetudine praua
s^{ecce viz a dyocelano} .i. illi ubi mercato fit
ad quem vadit

Nec constet vetita mercata loci pagrandi
.i. permittit sibi s^{si}

In festo simul diuina put prius audit
s^{excusat} .i. ycededo aliqⁱ festa l'emedo. i. neccito

Sic fit mercatio. victus ratione necesse
.i. q^{libet} .i. absq^{ue} precio .i. in festo

Spuale licet sine numero scribere festo
s^{talespuale} s^{in festo}

S non quod magnam scribas velut ipse quaternum
.i. licite

Pite molendinum per aquam ventosque laborans
s^{in festo} .i. cum animalibus .i. permittit in festo s^{molendinum}

Permittere poterit animalibus haud tamen vllum
s^{in festis} .i. spuales vt epi vel selles viz in suis
dyocelibus

I his consuetudine tene prelati que statuere
H o

De Tertio precepto.

P

Pasor barbaz sinit. ferrator equoz
.s. in festo radere ca necessitate
.s. sili mo sinit
.s. i festo sinunt minue .i. pximi .i. necessitate

Atq; minutores ob fratrs agedo necesse
.s. dnoz v'als

Sic excusant pincerne carnificesq;
.i. victualia .i. necessario. vel
Quia alias perirent carnes seu victualia

In festo victu. carnes q; parado necesse
.i. alicui? s. opus

Quisq; arans agros in festo paupis. illud
.i. necessitate

Ob solu xpm faciet poscete necesse
.i. dnica exempta .s. festz viz festis aploz beate
marie z pncipalibz eccle.

Inde die dni dēpto. maioribus atq;
.i. aliqs .i. spalibz .i. eis viz festo

Quis debēs dnis. segetes si ducis in ipso
.i. cadēs i pstante viz. .i. cōpellat

Nō excusar' nisi iustus te metus angat
.i. festo .i. quicq; phibitū

Adño t're cōpulsus in hoc operari
.i. cadēs i pstante viz

Tunc excusar' si iustus te metus v'iget

Audita missa post z diuina peracta
viz foramen sepis ne bestie intrent obstruere. vel domum (co)
pere z similia parua

Paruū qd facere sub festo iure licebit
viz p° post occasuz .i. sero sequentis diei sz qd ē
sol' diei pcedēt' occasus sol' diei festi p°. 24.
horam

Incepto sero donec sit rite secundum
.i. qd cessatōez opis fuit

Seruet' festum cuius finis v' origo
.i. vbi morat'. viz citius vel tardius anticipando vel
incipiendo aut citi' aut tardi' finiēdo

Iuxta cōsuetā t're fuetur ab omni
.i. s. fuerit .i. incipit .i. finit

Beccysanus.

Magnū si festū citi' fit. tardius exit

De Quarto precepto.

Hic intellige Pysanum velle dicere augmentatiue non
nō diminutiue vt aliqui intelligunt. **C**rem Scdm scripturā
et sanctam ecclesiam festum incipit immediate post occasum sol
diei precedentis vsq; ad occasum solis diei festi. **U**nde de Py/
sanella q nulla consuetudo potest excusare laborantes in sab/
bato post occasum solis quia extunc mox incipit dñica Idem
est de laborantibus in diebus viz vigilijs seu pfectis pceden/
tib; festa maiora q̄ dñica. qz sit ̄ ius diuinū.

CXXIX

Quarto p̄cipit̄ ip̄os honorare pntes
s. i. h̄ q̄rto p̄cepto p̄cipit̄

Circa q̄rtū p̄ce/
ptū decalogi.

Quōd d̄s nr̄m venerari vult qz p̄rem
s. fore. i. natural' s' etz viz p̄

Hic p̄cipit̄ carnal' spūalis
s' etz s. defensionis s' p̄ ē

Rex qz defendit p̄ ē. etate senexq;
viz trib;

Patribus his dictis duplicē debem⁹ honorē
s' p̄ trib; p̄dictis. s. eos

Quisq; obedire debes his ac reuereri
s' n̄citate exigēte s. p̄ trib; i. differēt. i. obedire debes

Hos sustentando. tñ his differēt obedis
i. secl'arib;

In rebus secl' regi suber' q̄si p̄i
s. tuo i. familiarē

Patri carnali dispones rē famularē
i. spūali i. obedias s' ve

Sacro s; patri subeas in spūali
s. intrare

Ingressus nondū s; tendēs relligionē
s' suos

Hanc nō intrabit si p̄spicit ipse parētes

Multū deficere victu. nec eis aliū de
s' saltē

Succurri posse. si filius ille valeret
i. p̄seuerare i. p̄iculo

Sistere cū mūdo remanēs aie sine damno
s. parentib;

His si per reliquū poterit succurrere natus
s' tunc

Possit si vellet deponere relligionem
H 3

Vtz occasiōe rel
ligiōis p̄remitt'
tēda sint pietat'
officia in pntes
sm b. tho.

De Quarto precepto et Quinto

P

Porro professus in hac tunc premittere possit
.i. sine peccato q: stat sub
precepto plati
.i. pntu s' est f. religio

Illorum curam quod mors hec spiritualis
.i. alijs f. officia circa pntes
f. exercere

Sicut post mortem quod corporis illa negetur
.i. debet f. filio

Qualiter filij tenentur nutrire parentes vel conuerso

Quod diues natus inopes nutrire parentes
.i. sicut .i. filios suos

Ut diues genitos nutrire parentes modo debet
.i. sine auxilio filij pura alijs modis

Nisi tamen ipse parentes alias sibi viuere possit
.i. filioz

Non natoz quod parentum collige cunctos
.i. viz illos. f. in linea sanguinitatis recta

Ut qui descendunt. ascendentes sint omnes

De quinto precepto.

Non occisor deus in quinto tibi mandat
f. quinto precepto

Quod in his ire cunctus mihi clam. phibetur
s' sit s' siue

Seu tantum cordis. opis solum sit et oris
s' que est solum cordis viz ira in ope
s' q' sunt ore

Ut prohibetur ira. puicia. sic homicida
.i. pter mortem .i. pcutio .i. crines extrahere vel crinis

Aut citra mortem cedo. vel depilo quemlibet
f. in hoc quinto precepto viz de

Non iniusta vetat homicidia trina summus
s' pntu est viz ex iure

Quod occidens quemlibet cum non sis ipse minister
s' 2^m e. f. quemlibet s' 3^m e. i. non ex amore

Quod occidens etiam sine culpa. vel nec amore
s' pot'

Ut puta iusticie. vindicte s' ratione
.i. q' occidit corp' et corp' b'z
homicida talis

Duplex est homicidii scilicet verus et interpretatiuus tantum quod dicitur spirituale.

Est homicida quod verus. corpus puniendo
.i. etiam f. homicida s' dicit'

Est sicut interpretatiuus spiritualis

De Quarto precepto Sexto Septimo et Octavo

s^c exempli gratia
s. primo

.i. in summa necessitate constitutum

No huic succurres que summo cerno necesse

s. interpretative

Occido talem. sic spiritualiter ore

.i. primū

s. primus

Occido frēm cui detraho q̄ tñ ante

s. bonā

.i. corde audientis

Per sanā vixit famā sub mēte notant

s^c spūalit

.i. primū

Corde quis occidit dū frēm quem vidit odit

s^c primū

.i. p̄uis tuis moribz

Mortificas ope velut exemplo vicioso

Sexto precipitur ne rem capias alienam

.i. in hoc sexto precepto

s. quicqz mō

.i. iniustū

s. deus

Hic vetat ipse bonū ne tractes alienum

s. sola auaricia viz tractare bonū alienum

Vetuta cupidus. hoc sed quicqz licebit

Dū quid dū cupidus aufers. solū sed obedis

.i. sine transgressione precepti

Egypti vasa sic aufert vulgus hebreum

Hisana causa ferri possunt aliena

Vetapiens gladiū furiosus ne noceat que

Sicqz necesse dato panem furando ministros

Quem nūc ad mortem p̄spexeris esurientem

Septimo mandat ne mechus constituaris

Anctū cōcubitū d̄s illicitum vetat istic

Illegitim⁹ vsus cūctus phibetur

.i. septimo precepto

Hoz membroz fert augustin⁹ in isto

Que fuerint ista de luxuria pete supra

Octavo mandat vt nō sis testis iniquus

s. 8° precepto. s. d̄s fm b. Aug⁹. .i. mendaciū s. mēdaciū

Hoc vetat omne gen⁹ mendax vt p̄niciosum

H iij

CXXX

Homicidium
omissionis.

Preceptū sextus

Septimū preceptū.

Octauū preceptū.

De precepto Octavo Nono et Decimo.

P

Pincest officiosum. tñū sitq; iocosum
viz mendatiū s^e mendatiū
s^e mendacia s. primo l. mendacia que sunt tan-
tum ventalia

Perniciosa nocent s; p sunt officiosa
s^e aut s^e q; sit v^e talia nū

Delectant ip̄a mendacia cūcta iocosa

Nonū et decimū
p̄ceptum.

Hinc nonū decimū p̄cepta sil' comitātur
viz. z. ix. p̄cept; .i. ois p̄cipia male volūtat;

viz singulari^o
z exp̄sse qd̄ tñ in p̄dictis alijs p̄ceptis decalogi nō sit exp̄sse
z explicite q̄ntis in p̄trate sub p̄ceptis s̄dictis oib; sil' affectus
z opus p̄hibet vtz s. añ p̄mū p̄ceptū.

Luctus in his binis malus affectus p̄hibet
s. affect' mal'

Qui saltē resilit ex p̄sensu rōnis
.i. magis s. in duob; vltimis p̄ceptis z
non alijs

Precipue v̄o dēminat hīc d̄s illa
s. hūana viz p̄ p̄ctm̄ origiale .i. incitat in hoīe

Ad q̄ natura corrupta magis stimulat
s. p̄ fomitē s^e vt sit .i. corpis

Vt sunt illecebre carnis parit bōa q̄q;
s. illecebris carnis z bōis exteriorib; z corpaltib;

In quib; affect' hoīs plus p̄uus habet
s. op' ḡnatōis sil' bōa corpalia exteriora
s^e inesse s. hūanū s. hūanaz per generatōes

Hec nā p̄servāt indiuiduū speciemq;
.i. p̄ceptis decalogi .i. dispensare p̄t vtz in plurib; loc; vtz
teris testamenti

Nota q̄lit d̄s sit
p̄ p̄ceptis decalo-
gi dispensare p̄t.

In vetitis tabule laxat d̄s ip̄e secunde
s^e loq̄ndo s^e d̄s laxare v' dispensare p̄t
s. p̄ceptū decalogi

Nota q; i 2ª tabula
sit septē p̄cepta q̄ re-
spiciūt p̄mū vtz s.
añ p̄mū p̄ceptum.

Saltē materialit' haud formalit' vllū
s. in q̄ sunt tria p̄ma p̄cepta q̄ solū deū p̄cernūt s. p̄ceptum
.i. dispensare

Triplex p̄ceptū
fuit i lege q̄z aliq; ser-
uare p̄ceptū xp̄iāz z
aliqua non.

Sz tabule prime laxare d̄s neq̄t vllū
s. in lege sc̄pta

Triplex p̄ceptū fecit d̄s añ iudicis
.i. ceremoniale s^e p̄ceptū .i. morale p̄ceptū

Vt ceremonie iudicialesq; moris

De Prescriptione.

D

Secda spes p̄scri
ptionis.

An̄ni viginti cōstant absentibus ipsis
*.i. intelligūt .i. int̄ ip̄os āb̄sentes
s̄ spes p̄scrīōis .i. d̄z lōgissimū t̄p̄is*

Altera cōcernit lōgissimā t̄p̄a. sicut

An̄ni triginta sunt quadraginta v̄l anni
f. sc̄da spes p̄scrīōis .i. p̄uaras

Hec int̄ laicos seu p̄sonas sp̄cales

Iure locū retinet. s̄z cōtra quālibet ip̄sas
.i. xl. annoz .i. nec̄io

Ecclias extet xl. p̄scriptio p̄orsus

Cōtra romanā fert̄ p̄scriptio cētum
f. ecclias f. annoz .i. illā

Nota q̄s sit pos
sessor bone fidei.

Scito bone fidei possessorē fore talē
.i. ip̄m tradere eē d̄m̄ rei

Qui credit d̄m̄ tradētem. ius v̄l h̄ntē.
.i. distrabēdi

Rem disp̄gēdi. facto lz erzet in ip̄o
f. p̄dicta

Hec bona n̄ p̄fides p̄sumit̄. huic nisi cōstet
*.i. p̄m̄ f. p̄m̄ f. q̄n̄q̄ .i. p̄ter denūciatōem vel
insinuatōem*

Oppositū. t̄n hoc p̄sumit̄ ob sinuatū
s̄ plūm̄ p̄m̄ s̄ rem

Aut qz mercā cōtra leges. v̄l emebat
f. in emēdo int̄ eos

Collusio ē int̄ acto
rē z reū latēs z frau
dulēra p̄tērio p̄ quaz
alē in iudicio se sup̄ a
ri p̄mittit

Ap̄curatore suo collusio dum sit
f. quibz int̄ dictū ē

Prodigus aut fuerat vendēs aut luxuriosus
f. s̄ dicta in possessione

Nota q̄n̄ ē bona
fides i possessione.

Sufficit ista fides bona. ius cōe nisi sit
.i. possessorē s̄ sit p̄ possessorē

In cōtra p̄dē. parit̄ p̄sumptio. quāvis
f. possessorē .i. titul⁹ .i. nec̄e

Huic malus ē titulus. alias hic rite p̄bet
f. titul⁹ .i. nisi .i. alleget

Alleget. p̄scriptio ni recitet
.i. vis .i. si illi⁹ p̄m̄ nō sit memoria

vt extra eo. ep̄z. li. vi

Ep̄is vt tanti. p̄ria nec memorant̄

De Prescriptione et Usucapione.

Hoc in scripto possessio crebra iubet
.i. omni p[re]scripto .i. p[er]tinua .i. requirit
.i. interrupta possessione .i. interrupta

Rupto possessio p[re]scriptio rupta putat
.i. interruptio .i. p[er] litis contestationem .i. n[on] curat am[er]it

Ruptio cuius d[omi]ni sit. p[re]scriptio n[on] est
.i. p[re]sumit ip[s]a p[re]scriptio

Naturale p[re]scriptio q[ui]a fide sic sumere p[ro]u[er]b[ia]
.i. interrupta sit possessio ip[s]a

Ruptu[m] possessum fit naturalit[er] ip[s]um
.i. locu[m] possessionis

Ut q[ui] fluvius n[un]c occupat aut aq[ua] fundum
.i. violent[er] .i. possessa .i. possessori

Ut si deiecta sit res. furata ve p[er]di
.i. possessione .i. possessor

Aut quocunq[ue] m[od]o possessum p[er]didit ille
.i. possessum v[el] possessione .i. interruptit .i. possessum

Aut hoc deseruit a[i]o t[ame]n rumpit illud

Prescribi iure n[on] possit limes adherens
.i. limes v[el] nemini p[ro]chiez v[el] ep[iscop]atu[m] fundant

Palo p[ro]chie. v[el] palo p[re]sulis vnq[ue]
.i. q[ui] nascunt

Publica res nulla. p[ro]p[ri]a q[ui] s[er]vit in vsu
.i. civitat[is] .i. alteri

Romani siue cuiuslibet v[er]bis alius
.i. nec i[ur]e toto nec in p[ar]te

Ut p[ro]p[ri]a q[ui] vie v[el] aq[ua] ductus q[ui] platee
.i. nec i[ur]e toto nec in p[ar]te

Aut his c[on]sile non p[re]scribant in v[er]bo
.i. q[ui] nascunt

Res vi possessa v[el] furtive. q[ui] nate
.i. q[ui] nascunt

Ex illis. n[un]q[ui] p[re]scribi iure valebunt
.i. ille mod[us] p[re]scribendi .i. reb[us] .i. triu[er] annorum est
vsucapio

Est vsucapio de mobilibus q[ui] trientis
.i. a[n]n[is] .i. c[on]pletis v[er]bis

Conplet iure p[re]scriptio plurib[us] annis
.i. p[re]scriptio .i. reb[us] v[er]bis civilis

Erat et ipsa super immobilib[us] canit v[el] lex

CXXXII

Requirit p[er]tinua
possessio in p[re]scri
ptione

Possessio q[ui]q[ue]
naturalit[er] cert[is]
m[od]is interruptit

Nota q[ui] res p[re]scri
bi n[on] possunt.

Usucapio differt
a p[re]scriptione

De Quadragesima et Questuarijs.

Quadragesima quid sit vide supra de Indulgentijs. **Q**uestuarij quo prohibentur in iure promulgare indulgentias in discretas vide sup in littera J. d. Indulgentijs in fine.

.i. eleosinas .s. discurrendo

viz in de. abusioibz de pe. 2 re.

Questores agapes q̄retes iure repellentur
.i. lrās

Ni cartas veras pape seu p̄sulis hi dent
viz q̄stores

Quas bñ discutiet p̄sul nec post recitabunt

Que nisi sub cartis expresse p̄tineant
f. cartaz vl litteraz viz de pe. 2 re. cū ex eo

Ast h̄az formā decretales tibi mōstrant
viz extra de pe. 2 re. cū ex eo

Ertēt discreti q̄stores atq; modesti

Hospitijs veloci suspecti sine tabernis
.i. hospitent .i. exponat f. ppt̄ deū

Nō maneāt nec inutilit̄ tribuant data queq;

Nec sumāt habitū cōfictē religionis
vt pz extra de hereti. vt officū li. vi. Et in de. abusioibz de pe. f. q̄stor f. de iure f. q̄storem

Predicet vt tal non p̄tinet hoc ad eundē
.i. caritativū

Poscat subsidiū constās amicabile solum

Et si quā secum tulit indulgētia deī
viz in dicto c. vt officū li. vi.

Inq̄sitores p̄ eū non impediānt

Sz cōpescēdus p̄ eos ē ac remouēdus
viz in dicto c. vt officū li. vi. .i. indulgētia aliq̄

Porro motu p̄prio p̄ eū non gr̄a deī

Hic nō dispēset in votis hec neq; mutet

Ip̄os p̄uros homicidas. quosq; resuat
f. questuarij admissus p̄ questu

Presul rite q̄ues sibi casus h̄ neq; soluat